

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Hitlerjevstvo in nemškutarstvo.

Adolf Hitler je duševno rasel in vzrasel v vsenemškem okolju. Schönerer, vodja vsenemške stranke v stari Avstriji, mu je bil vzornik in voditelj. Cilj vsenemškega pokreta je bila Velika Germanija, koji bi Avstrija pripadala kot del. Zgodovina je nekdanji Avstriji zapisala smrtno obsodbo že davno prej, preden so jo dejstva izvršila. Avstrija kot germanizatorica = ponemčevalka slovanskih narodov je bila politični nestvor od tistega hipa, ko si je to nalogo nadela. Ob svojem nemoralnem cilju je morala propasti. Vsenemci pa so si želeli njen propad ter ga tudi napovedovali, ne radi prevelikega ponemčevanja, ki ga je uganjala, marveč radi tega, ker ji ponemčevanje ni do cela uspelo. Iz tega razloga so jo vsenemci obsodili na smrt. »Ako je ta ljudska zmes, imenovana Avstrija, končno vendar propadla, je to bila«, tako piše Adolf Hitler v svojem delu »Moj boj«, »nujna posledica nemožnosti, da bi 10 milijonov ljudi moglo trajno držati državo 50 milijonov, sestavljeno iz raznih narodov, ako niso za to pravočasno podani vsi določeni in potrebni predpogoji.« Nemški narodno-socialistični zaključek je tak: Ker Avstrija ni mogla docela ponemčiti vseh Slovanov, ki so prebivali na njenem ozemlju, ni dosegla svojega namena in zato nima pravice do obstoja. Ker je to pravico enkrat zgubila, je tudi nima kot država v sedanjem jako zmanjšanem obsegu, in zato se mora priključiti Nemčiji.

Hitler je torej dedič Schönererjevega idejnega zaklada. Zadnji dve desetletji pred začetkom svetovne vojne se je vsenemški politični program s hrupno propagando širil po nekdanji državi ter

zajel zlasti tiste kraje, kjer so se vršile težke narodnostne borbe med slovanstvom in nemštvom. V teh krajih ni bilo dosti po krvi pristnih Nemcev, zato pa je bilo tem več ponemčencev in nemškutarjev. Ti so po svoji nacionalni zagrizenosti in vsenemški besnosti daleč nadkriljevali pristne Nemce. Kakor so bili janičarji bolj fanatični in podivjani protivniki krščanstva in krščanskega ljudstva ko pravi Turki, tako so tudi ponemčenci in njih nemškutarske oprode vprav sovražno in besno napadali slovansko narodnost in njene najbistvenejše pravice. Poturica hujši ko Turek, nemškutar nacionalno grši in strupenejši ko Nemec. Dušeslovno je taka strupena zagrizenost razložljiva, ker je podobna zakrknjenosti trdovratnega grešnika, ki je postal gluh za glas vesti. Nemškutar je proti glasu vesti zatajil vezi krvi in dostikrat tudi vezi vere in zato se vse njegovo čuvstvovanje samo stopnuje v strasti in nestrpnosti. Obenem pa je hotel s svojo zagrizenostjo nadomestiti to, kar mu je manjkalo po krvi.

S tem smo podali zvesto sliko razmer, ki so vladale predvsem na ozemlju Slovenije v nekdanji državi, razmer, ki tej državi niso bile ne v čast ne v dobro. Vsenemški duh je prevladal nad nemškim, odnosno ponemčenim življenjem, naseljenim na našem slovenskem ozemlju, ali pa na mejah našega strnjenege jezikovnega ozemlja. Bojna pesem teh ljudi je bila »Die Wacht am Rheine«, njihov zunanji znak vsenemška zastava = frankfurtarica. Srce je vleklo te ljudi ne na Dunaj, marveč v Berlin, kamor so večkrat poslali svoje zastopnike pozdravljat mogočnega nemškega kancelerja Bismarck: — najmočnejšo posebljenost vsenemške misli. In danes? Mesto Bismarcka Hitler kot najizrazitejši in najkrepkejši predstavnik vsenemške ideje. Vse drugo je ostalo s to spremembo, da je Slovenija včlanjena v jugoslovansko državo ter je nemški in nemškutarski življenj zgubil v naših krajih svojo nekdanjo umetno nadvlado. Nemci in ponemčenci v naših krajih so vsi navdušeni hitlerjevci, ki komaj čakajo izpolnitev vsenemških želja: bojne znake Velike Nemčije na Karavanah in v drugih predelih naše meje proti sedanji, sedaj žalibog — po mnenju hitlerjevcev žalibog — še neodvisni Avstriji.

Da je nemškutarstvo dosledno hitlerjevsko usmerjeno, se je dokazalo o priiliki julijske narodno-socialistične revolucije na Koroškem. Dočim so vsi slovensko-čuteči Slovenci na Koroškem ostali zvesti avstrijski državi in njeni zakoniti oblasti, so nemškutarji v velikem številu pohiteli med hitlerjevske puntarje. Čisto po stari nemškutarski metodi! S tem, da se je odtujil slovenstvu, je postal nemškutar neko bastardo bitje, ki je zgubilo moralno ravnotežje

Novi avstrijski kancelar dr. Kurt Schuschnigg.

Predsednik Nemčije Hindenburg †.

Dr. Rintelen, avstrijski poslanik v Rimu, ki je bil duša zadnjega upora v Avstriji.

ler se izživlja v strastnih činih zagrizenosti. In vprav v tem je kazen za nemoralno ponemčevanje, ki ga je vršila in ga vrši Avstrija med koroškimi Slovenci. Človek, zvest svoji narodnosti, je tudi zvest svoji državi, ki v njej prebiva. Potujčenec pa ni nikomur zvest. Potujčevanje, ki se vrši na Koroškem po šolah in že tudi po cerkvah, je ločilo nad slovenskim narodom, ki se je že začel

maščevati nad samo državo. Ali bo Avstrija vendar končno uvidela, da se s turškimi metodami pojaničarjenja ne ustvarjajo značajni in zvesti državljani? Ako se Avstrija v svoji borbi za svojo samobitnost proti hitlerizmu sklicuje na načelo pravičnosti, kako more Slovincem, ki jim je mednarodnopravno zajamčena narodna samobitnost, zanikati vse njihove narodne pravice?!

IZ RAZNIH DRŽAV

V NAŠI DRŽAVI.

Zdravniška spričevala za poroko. Zakon o zatiranju spolnih bolezni z dne 28. marca 1934, ki nosi podpis ministra socialne politike in narodnega zdravja Ivana Pucelj ter sta ga narodna skupščina in senat sprejela meseca februarja 1934, določa v členu 9 naslednje: Moški, ki stopa v zakon, mora izročiti na poroko pristojnemu oblastvu zdravniško potrdilo, iz katerega je razvidno, da ne boluje na spolnih boleznih, ki so: sifilida, gonoreja (kapavica) in mehki čanker. Zato mora zdravnik vsakemu ženinu vzeti kri, ki jo potem preizkusijo na higienskem zavodu, odnosno zdravstvenem domu v Celju in Mariboru. Preiskavi je podvržen samo ženin, ne pa nevesta. Zdravniško spričevalo na dan poroke ne sme biti starejše kot 10 dni. To bo dalo povod mnogim neprilikam, ker se oklici morajo izvršiti 15 dni pred poroko. Tako sta ženin in nevesta prisiljena, da se data najprej oklicati, potem še le gre ženin po zdravniško spričevalo. Če izpade pregled zanj neugodno, je poroka sredi oklicev razdrta. Nedostatek je tudi v tem, ker zdravnik s svojim spričevalom lahko prepreči poroko, ne more pa preprečiti priležništva. Bati se je, da se bodo divji zakoni še bolj pomnožili kot sedaj, ako ne bode posegel vmes poseben zakon. Za zdravniško potrdilo mora ženin plačati 20 Din državne in 5 Din banovinske takse v kolekih; tega ni oproščen nikdo, če tudi spričevalo samo izdajejo državni in samoupravni zdravniki siromašnim brezplačno. Poleg tega je treba plačati za preiskavo krvi 50 Din, za zdravniško potrdilo pa pristojbina 60 Din. Če prinese ženin ubožno spričevalo, plača občina takso za preiskavo krvi in tudi pristojbino za zdravniško spričevalo.

Avstrijski begunci v naših taboriščih. Na naše ozemlje se je zatekel 1001 nar. socialist. V Varaždinu je vseh hitlerjevcev 509. Med temi je pripeljal po neuspelem puču preko naše meje pri Dravogradu inženier Wels 309 mož, 18 avtobusov, 12 tovornih in 6 osebnih avtomobilov, 400 pušk, 6 strojnic, 500 bajonetov, 60.000 nabojev ter še raznega drugega vojnega materijala. Dalje je v taboru v Belovaru 319 mož in v Požegi 173.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz pomirjene Avstrije. V Avstriji vlada tudi zopet red ter mir. Avstrijska vlada je ukrenila, da se ukinejo s 1. avgustom plače vsem državnim uradnikom, ki so

se udeležili zadnjega upora. Dalje je že izšla poseben zakon o zaplembi premoženja vsem, proti katerim je naperjeno sodno postopanje radi udeležbe pri zadnjem puču. Ako bo proti na odgovor pozvanemu opuščen sodno postopanje, ali bo odpuščen iz koncentracijskega taborišča, dobi nazaj zaplenjeno premoženje. Iz predvidenih zaplemb se bodo krili stroški za vzdrževanje koncentracijskih taborišč in za odškodnine žrtvam, ki so padle v bojih z uporniki. Proti tej odločbi ni priziva in stopi zakon takoj v veljavo. — Vlada je odredila aretacijo voditelja avstrijskih socialnih demokratov dr. Rennerja, ki je bil zaprt ob priliki februarskih nemirov, a že zopet na svobodi. — Avstrijskemu poslaniku v Rimu dr. Rintelenu, ki je bil določen za slučaj posrečenja puča za kancelarja, so inili dve tretjini plače in pride pred izredno sodišče radi veleizdaje. — Na Dunaju sta bila obešena takoj po obsodbi oba Dollfussova morilca. V Innsbrucku je bila izvršena smrtna obsodba nad nekim Wurnigom, ki je dajal odgovor radi umora višjega policijskega svetnika Hickla.

Dr. Rintelena, bivšega avstrijskega poslanika v Rimu in za slučaj posrečenja puča določenega kancelarja, je zadela v jetniški bolnici kap, da je ohromel po eni strani in ne more govoriti. Zasliševanje enega glavnih krivcev v zadnjem uporu je sedaj onemogočeno.

Nemški predsednik Hindenburg preminul — Hitler novi predsednik. Po daljšem bolehanju je umrl na svojem gradu Neudeck v Prusiji dne 2. avgusta ob 9. uri dopoldne maršal Hindenburg, predsednik Nemčije, v visoki starosti skoraj 87 let, katere bi bil dopolnil dne 2. oktobra. Hindenburg je bil predsednik od 12. maja 1925 naprej

in vojnzaslužna osebnost, ki je vplivala na Nemce pomirjevalno. Zadnjim izdihom predsednika je prisostvoval kancelar Hitler, Hindenburgov sin Oskar in oba nečaka. Komaj je bil Hindenburg mrtev, je sklenila nemška vlada dva paragrafa vsebujoči zakon, po katerem se združita službi predsednika in kancelarja v eni osebi in preideta na Hitlerja, ki bo določil svojega namestnika v vladi. Omenjeni zakon je stopil v veljavo v trenutku Hindenburgove smrti. Volitev novega predsednika je vlada odklonila z izgovorom, da bi bile predsedniške volitve pod sedanjimi notrajne- in zunanje-političnimi razmerami neprikladne. Nemški vojni minister general Blomberg je koj oskrbel, da je vojska prisegla Hitlerju kot novemu predsedniku nemške republike.

Pogreb rajnega predsednika se je vršil dne 7. t. m. Truplo so položili v grobnico pod spomenikom v Tannenbergu, kjer je izvojeval Hindenburg nad Rusi v svetovni vojni odločilno bitko. V imenu nemškega naroda se je poslovil od maršala Hitler. Ko so spustili krsto v grobnico, je bil za nekaj časa po vsej Nemčiji ustavljen promet in zazvonili so vsi zvonovi po državi. Pogrebnim slovesnostim so prisostvovali zastopniki vseh nacionalnih organizacij Nemčije. Poleg vlade so bili polnoštevilno zastopani generali, admirali in zastopniki raznih držav.

Ljudsko glasovanje v Nemčiji za Hitlerja. Kakor omenjamo zgoraj, je izdala vlada takoj po Hindenburgovi smrti zakon, po katerem postane Hitler Hindenburgov naslednik na predsedniškem mestu. Kancelar Hitler je v smislu zakona o združitvi predsedniške in kancelarske službe prevzel koj vso najvišjo oblast v državi. Združitev obeh oblasti v eni osebi je zadela celo v narodno-socialističnih vrstah na odpor in radi tega je zaprosil Hitler notrajnega ministra, naj odredi vlada ljudsko glasovanje, ali naj bo Hitler predsednik in kancelar. Vlada je sklenila dne 3. avgusta, da se bo vršil plebiscit v nedeljo dne 19. avgusta t. l. in sicer v obliki, da potrdi glasovanje zakon, ki ga je sklenila vlada dne 2. avgusta in ki se nanaša na prenos dveh najvišjih oblasti na eno osebo — g. A. Hitlerja.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Bela kuga. Na Madžarskem jako razsaja bela kuga — preprečenje spočetja otrok ali odstranitev človeškega ploda. Madžarski ljudski življenj je začel nazadovati na lastnem narodnem ozemlju. So vasi, v katerih so Madžari samo stari ljudje, mladine pa ni, ker ti ljudje niso hoteli imeti otrok. Nedavno so časniki poročali, da je izumrl ves madžarski življenj v vasi Hidaš. Stare domače družine so vse propadle, v njihovih hišah pa sedaj gospodarijo priseljenci, po večini Nemci. Propadle madžarske obitelji so bile protestantske vere, ki nimajo toliko moči, da bi krotila v ljudeh

strast, sebičnost, samopašnost, uživanja-željnost. Protestantovska religija ni mogla dati tem ljudem nobene verske vzgoje. Ker slabi zgledi vlečejo, so se tudi mnogotere katoliške madžarske familije podale na to pot. Ni sicer njihovo geslo: »Brez otrok«, kakor pri protestantih; vendar se držijo za ljudsko skupnost in njeno porast nevarnega gesla: »Samo eno dete, k večjemu dvoje!« »Hrvatska Straža« (katoliški dnevnik, ki izhaja v Zagrebu) pripominja k temu žalostnemu pojavu: »Tudi pri nas je bela kuga razširjena vprav v najbolj plodonosnih krajih.« Slovenci, ki smo maloštevilni narod, moramo biti skrbno na straži, da tudi nas ne zaloti strašna bela kuga!

Misijonarji — žrtve solnčarice. V raznih krajih po posameznih delih sveta